

Styrdokument

PROGRAM FÖR UPPFÖLJNING AV PRIVATA UTFÖRARE

Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande
Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera
Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från fullmäktigeberedningar
Program - Avgörande vägval och programområden från andra än fullmäktigeberedningar
Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Syfte	4
3	Definitioner.....	4
3.1	Huvudman	4
3.2	Privat utförare.....	4
4	Mål och riktlinjer för verksamheter	5
4.1	Kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens ansvar	5
5	Uppföljning och kontroll	5
5.1	Plan för uppföljning	6
6	Allmänhetens insyn	6
7	Avtal	7
7.1	Formkrav	7
7.2	Avtalens innehåll.....	7
7.3	Gamla avtal.....	7

1 Bakgrund

Kommuner får enligt kommunallagen (KL) (2017:725) lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunen är fortfarande ansvarig gentemot medborgarna för dessa verksamheter på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i kommunal regi.

Kommunfullmäktige ska, enligt 5 kap 3 § KL, varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Programmet ska också ange hur uppföljning ska ske samt hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

2 Syfte

Syftet med programmet är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politiskt strategisk nivå. Lagstiftarens mål med programmet är,

- Förbättra uppföljning och kontroll av kommunens privata utförare
- Öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas

3 Definitioner

3.1 Huvudman

Kommunen är huvudman för alla sina verksamheter, oavsett utförare. Detta innebär att kommunen enligt lag är ansvarig att tillhandahålla lagenliga tjänster till kommunens invånare.

Om kommunen lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag ska fullmäktige se till att bolaget, via till exempel ägardirektiv, bolagsordning eller bolagspolicy, ger allmänheten insyn i den verksamhet som bolaget i sin tur genom avtal lämnar över till privata utförare (KL 10 kap 3 § punkt 6).

3.2 Privat utförare

En privat utförare är en juridisk person, exempelvis ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ideell förening, eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet (KL 10 kap 7 §). Ett hel- eller delägt kommunalt bolag kan inte vara privat utförare.

Formellt överlämnas en verksamhet efter ett upphandlingsförfarande enligt Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), Lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) eller genom Lag (2008:962) om valfrihetssystemet (LOV) samt

att avtal tecknas med utföraren. En privat aktör som endast säljer enstaka tjänster räknas inte som en privat utförare.

Fristående förskolor och skolor är sina egna huvudmän och innefattas därför inte i definitionen privata utförare. Dock har kommunen ett tillsyns- och uppföljningsansvar gällande fristående förskolor.

4 Mål och riktlinjer för verksamheter

De mål och riktlinjer som styr såväl kommunala som privata utförare inom varje ansvarsområde är,

- De lagar, förordningar och föreskrifter som gäller, eller kan komma att gälla, för verksamheten
- De mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt genom verksamhetsplan och styrdokument vid avtalets upprättande
- De mål och riktlinjer som kommunstyrelsen/nämnden fastställt för verksamheten genom detaljbudget och intern kontrollplan

4.1 Kommunstyrelsens, nämndernas och bolagens ansvar

Kommunfullmäktige har fastställt mål som gäller för kommunens samtliga verksamheter, även de som drivs i privat regi på uppdrag av kommunen.

Kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen ska genom avtal säkerställa att Ulricehamns kommuns politiskt fastställda mål återspeglas i de avtal som tecknas med privata utförare. Detta innebär att våra kommungemensamma mål ska vara vägledande i framtagande av upphandlingsdokument och vid utformning av valfrihetssystem (LOV).

Upphandlingsdokument och avtal ska innehålla krav på att utföraren lämnar de underlag kommunen efterfrågar samt deltar i genomförande av kontroll och uppföljning, till exempel brukarenkäter. Krav ska också finnas om att utföraren rapporterar nödvändiga uppgifter till huvudmannen, nationella register eller andra myndigheter.

5 Uppföljning och kontroll

När en kommunal angelägenhet överlämnas till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten (KL 10 kap 8 §) samt genom avtal tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över (KL 10 kap 9 §)

Det är kommunstyrelse/nämnd som ansvarar för uppföljning och kontroll av verksamheten inom sitt ansvarsområde.

Uppföljningen har två övergripande syften,

- Kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med upphandlingsdokument, anbud och avtal (dessa ska i sin tur återspegla kommunens fastställda mål)
- Utgöra ett underlag för kommunens kvalitetsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till kommunens invånare

5.1 Plan för uppföljning

Kommunstyrelse/avtalstecknande nämnd/kommunalt bolag ska utifrån detta program årligen ta fram planer för hur verksamheten ska kontrolleras, följas upp och utvärderas.

Planerna ska innehålla,

- En sammanfattning av uppföljningsansvaret. **Vad?**
- Vilka former av uppföljning ska användas (avtalsuppföljning, verksamhetsuppföljning etc.)? **Hur?**
- Vem ansvarar för att genomföra uppföljningen? **Av vem?**
- Tidsplan. **När?**
- Former för återkoppling

Uppföljningen av verksamheten ska genomföras på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt och resultaten av genomförd uppföljning dokumenteras och redovisas i årsredovisningen och koncernredovisningen i enlighet med kommunens uppföljningsprocess.

6 Allmänhetens insyn

Kommunstyrelsen och övriga avtalstecknande nämnder och kommunala bolag ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över (KL 10 kap 9 §). Detta sker genom att rätten till allmänhetens insyn finns med i upphandlingsdokument och avtal.

För att bestämma insynens omfattning ska det vid avtalets utformning och tecknande göras en avvägning mellan å ena sidan den privata utförarens intressen av exempelvis skydd för affärsmässiga förhållanden och å andra sidan allmänhetens intresse av hur verksamheten utförs. Frågan om insyn måste på samma sätt som i den kommunala förvaltningen bedömas utifrån vilka uppgifter som skulle varit offentliga om verksamheten bedrivits i egen regi. Exempel på sådan information som det kan bli aktuell att tillförsäkra sig är uppgifter om personalen och dess utbildningsnivå, liksom information om antalet anställda, antalet anställda omräknat till heltid, personalkontinuitet, brukarundersökningar samt den privata utförarens organisation och eventuella underleverantörer. Det kan även röra sig om till exempel avvikelser, kvalitetsredovisning, jämställdhet och årsredovisning.

Utföraren är skyldig att lämna information som möjliggör för allmänheten att få insyn i hur verksamheten utförs när kommunen begär det. Kommunens begäran ska i normalfallet vara skriftlig. Kommunen ska, vid begäran, precisera vilken information som efterfrågas. Informationen ska, om inte annat avtalats, lämnas i skriftlig form. Informationen ska ha koppling till upphandlingen, avtalet, samt den verksamhet det rör.

Utföraren behöver inte lämna uppgifter om utlämnandet strider mot lag eller annan författning.

Redogörelse av uppföljningsansvaret och sammanfattande redovisningarna ska finnas tillgängliga i årsredovisningen och koncernredovisningen på kommunens hemsida.

7 Avtal

7.1 Formkrav

Ulricehamns kommun ska teckna skriftliga avtal med samtliga privata aktörer som utför verksamheter för kommunens räkning. Dessa avtal ska undertecknas av behörig företrädare för kommunen, enligt gällande reglementen och delegationsordningar.

7.2 Avtalens innehåll

De krav som tas upp i detta program ska göras gällande i samtliga avtal som tecknas med privata utförare. Upphandlingsdokument ska utformas med hänsyn till programmets innehåll.

Privata utförare och deras underleverantörer ska, genom avtal, förpliktigas att följa av kommunen beslutade mål och riktlinjer, tillgodose allmänhetens insyns rätt och medverka vid kommunens uppföljning. Privata utförare ska säkerställa att eventuella underleverantörer har samma ålägganden mot kommunen som de själva har.

7.3 Gamla avtal

De krav på uppföljning och insyn som anges i detta program kan vara svåra att införa i redan tecknade avtal som ofta löper över flera år. Om möjligt ska kommunen verka för att parterna i samförstånd redigerar befintliga avtal under löpande avtalsperiod.

Vid nytecknande av avtal ska de krav som tas upp i detta program göras gällande.